

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی
گروه روانشناسی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی

عنوان:

**نقش سبک های فرزند پروری در هویت یابی و از خود بیگانگی دانش آموزان
مدارس دولتی و غیر دولتی**

استاد راهنما:

دکتر محمد نریمانی

دکتر ناصر صبحی

استاد مشاور:

دکتر نیلوفر میکائیلی

پژوهشگر:

زهرا خمیس پور

سال تحصیلی ۹۳-۹۲

تقدیر و سپاس

سپاس خدایی را که سخنوران در ستودن او بمانند و شمارندگان، شمردن نعمتهای او را ندانند و کوشندگان، حق او را گزاردن نتوانند، و سلام و درود بر محمد (ص) و خاندان پاک او، طاهران معصوم، هم آنان که وجودمان و امدار وجودشان است و نفرین پیوسته بر دشمنان ایشان تا روز رستاخیز.

سپاس و عنایت الهی را که توفیق اتمام این پژوهش را به من ارزانی داشت. بر خود لازم میدانم از همهی عزیزانی که مرا در انجام این پژوهش یاری رساندند، تقدیر و تشکر کنم.

از استاد صبور و مهربان جناب آقای دکتر محمد نریمانی که در کمال سعه صدر، با حسن خلق و فروتنی از هیچ کمکی در این عرصه بر من دریغ نمودند و زحمت راهنمایی این پایان نامه را بر عهده گرفتند کمال تشکر و قدردانی را دارم.

از استاد بزرگوار و دلسوز جناب آقای دکتر ناصر صبحی و خانم دکتر نیلوفر میکائیلی که در کمال آرامش و فروتنی بعنوان استاد راهنمای دوم و مشاور در تدوین این پایان نامه راهنما و مشوقم بوده کمال سپاس و قدردانی را دارم.

تقدیم به پدر زحمت کشم:

او که سرمایه عمرش حاصل شکوفایی زندگیم بوده است.

او که در خالصانه ترین گوشه قلبم،

جایی که خبر از روشنایی نیست

یاد او می درخشد.

باشد که تسبیحش تا انتهای زمان جاوید

باشد.

تقدیم به مادر عزیز و مهربانم:

ای دریای بیکران فداکاری و عشق، که وجودام برایت همه رنج بود و وجودام برایم

همه مهر است. تویی که در تنهاترین لحظات زندگی، در اوج غربت، اسم مقدس ات

در ذهنم شعله ور می گردد و نامت آرامش دهنده فکر خسته و تن رنجور من است.

با تو بودن یعنی بهشت را زیر پا گذاشتن، در کنار تو و با دعای تو، می توان در اوج

آسمان پرواز کرد و کمترین چیز در برابر نامت، وجودت و فداکاریت، بهشت است

و بهشت است و بهشت.

و تقدیم به همسر عزیزم که همواره در طول تحصیل و زندگی یاریگرم بوده و

خواهد بود.

فصل اول : کلیات پژوهش

۱	بیان مسئله.....
۷	اهمیت و ضرورت پژوهش.....
۷	اهداف پژوهش.....
۸	فرضیه ها:.....
۸	فرضیه اصلی:.....
۹	تعریف نظری و عملیاتی متغیرها.....
۹	تعریف مفهومی و عملیاتی فرزند پروری.....

فصل دوم : مبانی نظری پژوهش

۱۳	مقدمه.....
۱۳	فرزند پروری.....
۱۵	تاریخچه شیوه های فرزند پروری.....
۱۷	نظریه های شیوه های فرزندپروری.....
۱۷	نظریه اریکسون.....
۱۸	نظریه آدلر.....
۱۹	ابعاد شیوه های فرزندپروری.....
۱۹	بعد گرم بودن والدین.....
۲۰	بعد کنترل.....
۲۰	جنبه های منفی والدین.....
۲۲	پیامدهای شیوه های فرزندپروری.....
۲۵	شیوه های فرزند پروری.....
۲۵	روش فرزند پروری استبدادی.....
۲۶	روش فرزند پروری مقتدرانه (دموکراتیک).....
۲۷	روش فرزند پروری سهل گیر.....
۲۸	روش فرزندپروری بی اعتنا یابی مسئولیت.....
۲۹	از خود بیگانگی.....
۳۰	تاریخچه از خود بیگانگی.....
۳۱	تعریف جامع از خود بیگانگی.....
۳۳	قلمرو روان شناسی اجتماعی از از خود بیگانگی.....
۳۶	اشکال پنج گانه سمین از خود بیگانگی عبارتند از.....

۳۹.....	هویت.....
۴۱.....	نظریه های هویت.....
۴۱.....	نظریه اریکسون.....
۴۲.....	نظریه مارسیا.....
۴۶.....	دیدگاه کگان.....
۴۷.....	نظریه برزونسکی.....
۵۰.....	پیشینه پژوهش.....

فصل سوم : مواد و روش پژوهش

۵۵.....	روش پژوهش.....
۵۵.....	جامعه آماری.....
۵۵.....	حجم نمونه و روش نمونه گیری.....
۵۵.....	روش جمع آوری داده ها.....
۵۶.....	ابزارگرد آوری اطلاعات.....
۵۷.....	روش تجزیه و تحلیل داده ها.....

فصل چهارم : نتایج و یافته های پژوهش

۶۰.....	الف-ویژگی های جمعیت شناختی.....
۶۴.....	ب- یافته های توصیفی.....
۶۵.....	ج- یافته های استنباطی.....

فصل پنجم : نتیجه گیری و بحث

۷۵.....	بحث و نتیجه گیری.....
۷۹.....	محدودیت های پژوهش.....
۷۹.....	پیشنهادات پژوهشی.....
۸۱.....	منابع و ضمایم.....

فهرست جداول

- جدول ۱-۴: توزیع فراوانی سنی در نمونه مورد مطالعه..... ۶۱
- جدول ۲-۴: توزیع فراوانی جنسیت در نمونه مورد مطالعه..... ۶۱
- جدول ۳-۴: توزیع فراوانی تحصیلات مادر در نمونه مورد مطالعه..... ۶۲
- جدول ۴-۴: توزیع فراوانی تحصیلات پدر در نمونه مورد مطالعه..... ۶۳
- جدول ۵-۴: توزیع فراوانی وضعیت اقتصادی در نمونه مورد مطالعه..... ۶۴
- جدول ۶-۴: میانگین و انحراف معیار خرده مقیاس های از خود بیگانگی ، شیوه فرزند پروری و سبک هویت در گروه های مورد مطالعه..... ۶۵
- جدول ۷-۴: نتایج آزمون یکسانی واریانس ها جهت تعیین معنی داری اختلاف میانگین..... ۶۶
- جدول ۸-۴: خرده مقیاس های سبک فرزند پروری در دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی..... ۶۷
- جدول ۹-۴: نتایج آزمون یکسانی واریانس ها جهت تعیین معنی داری اختلاف میانگین..... ۶۷
- جدول ۱۰-۴: خرده مقیاس های از خود بیگانگی در دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی..... ۶۹
- جدول ۱۱-۴: نتایج آزمون یکسانی واریانس ها جهت تعیین معنی داری اختلاف میانگین..... ۷۰
- جدول ۱۲-۴: خرده مقیاس های هویت یابی در دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی..... ۷۱
- جدول ۱۳-۴: بررسی رابطه زیرمقیاس های مولفه های هنجاری و سبک فرزند پروری..... ۷۲
- جدول ۱۴-۴: بررسی رابطه ی زیرمقیاس های مولفه ی احساس انزوا و سبک فرزند پروری..... ۷۳
- جدول ۱۲-۴: بررسی رابطه زیرمقیاس های مولفه ی ناتوانی و سبک فرزند پروری..... ۷۴

نام خانوادگی دانشجو: خمیس پور	نام: زهرا
عنوان پایان نامه/رساله: نقش سبک های فرزند پروری در هویت یابی و از خود بیگانگی دانش آموزان مدارس دولتی و غیر دولتی	
اساتید راهنما: دکتر محمد نریمانی - دکتر ناصر صبحی استاد مشاور: دکتر نیلوفر میکائیلی	
مقطع: کارشناسی ارشد	رشته: روانشناسی
گرایش: عمومی	دانشگاه محقق اردبیلی
دانشکده: علوم تربیتی و روانشناسی	تاریخ دفاع: ۹۳/۶/۲۴
	تعداد صفحات: ۹۷
چکیده	
<p>هدف از پژوهش حاضر نقش سبک های فرزند پروری در هویت یابی و از خود بیگانگی دانش آموزان مدارس دولتی و غیر دولتی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش آموزان مدارس دولتی و غیر دولتی شهرستان اردبیل که در سال تحصیلی ۹۱-۹۲ مشغول به تحصیل هستند. نمونه آماری تحقیق به روش تصادفی ساده و تعداد ۳۰ نفر از دانش آموزان مدارس دولتی و ۳۰ نفر از دانش آموزان مدارس غیر دولتی بودند. ابزارگرد آوری اطلاعات مقیاس از خود بیگانگی، پرسشنامه شیوه های فرزندپروری و دیاناباوم ریند، پرسشنامه هویت یابی می باشد. نتایج نشان داد سبک فرزند پروری در دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی معناداری وجود دارد. شیوه فرزند پروری سهل گیرانه در دانش آموزان مدارس دولتی و سهل گیرانه در دانش آموزان مدارس غیر انتفاعی بیشتر است. از خود بیگانگی در دانش آموزان مدارس دولتی و غیر نیز تفاوت معناداری وجود دارد. مقیاس های هنجاری و ناتوانی و انزوا در دو گروه دانش آموزان مدارس عادی و غیر انتفاعی متفاوت است و متغیر هنجاری در دانش آموزان مدارس عادی و ناتوانی و انزوا در دانش آموزان مدارس غیر انتفاعی بالاتر است.</p>	
کلمات کلیدی: از خود بیگانگی- هویت یابی- فرزند پروری	

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

ارتباط والدین و فرزندان از جمله موارد مهمی است که سالها نظر صاحبان نظر و متخصصان تعلیم و تربیت را به خود جلب کرده است. خانواده نخستین پایگاهی است که پیوند بین کودک و محیط اطراف او را بوجود می آورد. کودک در خانواده نیازهای اولیه را درباره جهان فرا می گیرد، از لحاظ جسمی و ذهنی رشد می یابد، شیوه ی سخن گفتن را می آموزد، هنجارهای اساسی رفتار را یاد می گیرد و سرانجام نگرشها، اخلاق و روحیاتش شکل می گیرد و به عبارتی اجتماعی می شود (هیبتی، ۱۳۸۱). هر خانواده شدت خاصی را در تربیت فردی و اجتماعی فرزندان خویش بکار می گیرد این شیوه ها که شیوه های فرزندپروری نامیده می شود متأثر از عوامل فرهنگی، اقتصادی و غیره می باشد (هیبتی، ۱۳۸۱).

پژوهشها نشان می دهند که شیوه های فرزند پروری والدین اثر طولانی بر رفتار، عملکرد، انتظارات و در نهایت بر شخصیت افراد در آینده دارند. مثلا والدین سخت گیر و دیکتاتور مانع پیشرفت و خلاقیت کودک می شود. والدینی که اجازه نمی دهند کودک ابراز وجود کند مانع بروز استعداد های بالقوه او می شود. و در نتیجه این قبیل کودکان افرادی روان آزرده و پرخاشگر خواهند شد. (مهرابی هنرمند و همکاران، ۱۳۷۹). یکی از جنبه های تاثیر فرزند پروری از خود بیگانگی است که در مطالعات اندیشمندان مسلمان نیز همواره مفهوم «از خود بیگانگی» چه به صورت مفهوم منفی یا مثبت مد نظر بوده است اگر چه این مطالعات بیشتر در مورد جامعه و کمتر در مورد سازمان انجام گرفته است اما به راحتی و با استفاده از تفاسیر قرآن و سنت می توان آراء اندیشمندان و جایگاه آن را در وحی پیدا کرد. از خود بیگانگی از مقوله های مهم در مباحث جامعه شناسی، انسان شناسی، روانشناسی اجتماعی و فلسفی جهان امروز است که پیرامون آن عقاید گوناگون وجود دارد. از آنجا که این مفهوم دارای ابعادی گسترده و گوناگون است تعاریفی متعدد و متفاوت از آن ارائه شده است. مفهوم از خود بیگانگی بعد از صنعتی شدن جوامع در محافل علمی مطرح شده و مورد توجه به خصوص جامعه شناسان و روانشناسان قرار گرفته است. هر کدام از این متفکران با توجه به دیدگاه های علمی و تخصصی خود و بر اساس مکاتب فکری که به آن وابستگی بیشتری داشته اند، به ارائه ی نظریه هایی درباره ی این مفهوم پرداخته اند (تبریزی، ۱۳۸۰).

در مورد هویت یابی نیز جیمز ماریسا پس از اریکسون به این نتیجه رسید که شکل گیری هویت در مراحل مختلفی صورت می گیرد. او دو روند را در شکل گیری هویت اساسی تلقی می کند که عبارتند از بحران و تعهد. بحران یا جستجوی هویت دوره ای است که در آن فرد در زمینه تقلیدها، همانند سازیهای گذشته، انتظارات، نقشها و سن اجتماعی پرسشگری می کند و در رابطه با علایق، استعدادها و جهت گیریهای خویش به تامل می پردازد و نقشها، آرمانها و صور مختلف هویت را مورد آزمایش قرار می دهد.

تعهد عبارت است از اتخاذ تصمیمهای نسبتاً دوام و تثبیت نسبی در صور مختلف هویت و جهت گیری تلاشهای فرد به سوی تصمیمهای اتخاذ شده که مشابه مفهوم وفاداری در نظریه اریکسون می باشد (کارووشی ۱۳۷۵ پیشاب و دیگران ۱۹۹۷ به نقل از چلیانلو و همکاران، ۱۳۸۲). بنابراین با توجه به آنچه گفته شد، هدف پژوهش حاضر مقایسه سبکهای فرزند پروری با هویت یابی و از خود بیگانگی در دانش آموزان دبیرستانی دولتی و غیر دولتی می باشد.

بیان مسئله

نوجوانی یک دوره ی انتقالی از وابستگی دوران کودکی به استقلال و مسؤلیت پذیری دوران جوانی و بزرگسالی است. در این دوره، نوجوان با دو مسأله اساسی درگیر است: بازنگری و بازسازی ارتباط با والدین، بزرگسالان و جامعه، و بازشناسی و بازسازی خود به عنوان یک فرد مستقل. در همین مرحله انسجام جنبه های مختلف بدنی، جنسی و تصور از خویش به صورت به تدریج در ذهن نوجوان « من کیستم؟ » هویت واحد شکل می گیرد و پاسخگویی به سوال اساسی تحقق می یابد (لطف آبادی، ۱۳۸۵).

در این مرحله علاوه بر مسأله رشد شخصیتی و اخلاقی یک نیاز اساسی دیگر، یعنی کسب دانش و مهارت های لازم برای اشتغال یا ادامه ی تحصیل، به عنوان یک نیاز مهم در تعلیم و تربیت نوجوان مطرح می شود. رشد هماهنگ نوجوان در تمام زمینه ها و شکل گیری هویت منسجم و مستقل، ضرورتی انکارناپذیر در تعلیم و تربیت این مرحله است. موفقیت های تحصیلی در طول سال های مدرسه و قبول شدن بعدی نوجوان در دانشگاه، معمولاً عامل مؤثری در شکل گیری هویت است. زیرا راه های زندگی آینده ی او را هموارتر می سازد و از نظر حرفه ای نیز اطمینان بیشتری برای او ایجاد می کند (رضوی، ۱۳۸۸).

نوجوان سعی دارد خودش را با این تغییرات وفق دهد. از این گذشته، وقتی که یکی از کارهای اساسی، رشد است، نوجوان در تلاش برای ایجاد یک هویت یا یک (تعریف منحصر به فرد از خود) است. اگر چه کار شکل گیری هویت در سراسر چرخه ی زندگی ادامه می یابد تغییرات در هویت، در طول دوره ی نوجوانی معمولاً بیشتر قابل ملاحظه است (آچر^۱، ۱۹۸۹).

اریکسون هویت را به عنوان پیشرفت مهم شخصیت و گامی مهم به سمت تبدیل شدن به بزرگسال ثمربخش و خوشحال، تشخیص داد و تعارض روان شناختی نوجوانی را هویت در برابر سر درگمی نقش نامید. نتایج موفقیت آمیز مراحل قبلی، زمینه را برای حل مثبت این تعارض آماده می کنند (برک^۲، ۲۰۰۱). اریکسون یک تئوری رشد در طول عمر پیشنهاد کرده که شامل هشت مرحله است،

¹ Archer

² Berk

هر مرحله با یک ناسازگاری مرکزی مشخص شده و افراد نیاز به برخورد کردن با ناسازگاری دارند (اریکسون^۱، ۱۹۶۸).

احساس هویت به عنوان مهم ترین رویداد مرحله ی نوجوانی متأثر از همانندسازی با والدین است . نحوه ی رفتار والدین با عنایت به نگرشی که در فرزندان خود به وجود می آورند، در هویت آن ها تأثیر خواهد داشت (موسوی پور، ۱۳۷۵).

ریچ و شاختر^۲ (۲۰۱۱) نیز بر نقش مهم مدرسه و معلم در هویت یابی دختران دبیرستانی تأکید می کنند. در دوره ی نوجوانی، افراد به رفاقت و دوستی با همسالان خود، اهمیت زیادی می دهند و از مصاحبت با آن ها، حتی در بعضی موارد از مصاحبت با خانواده هم بیشتر لذت می برند (حسینی، ۱۳۸۵). مواجهه ی نوجوانان با عقاید و ارزشها، از طریق تعامل با انواع همسالان گسترش می یابد. دوستان صمیمی با حمایت کردن عاطفی از همدیگر و تأمین الگوهای نقش تشکیل هویت، در کاوش گزینه ها به یکدیگر کمک می کنند (برک، ۲۰۰۱). از طرف دیگر تحول و پیشرفت هویت باعث کم شدن فشار همسالان در نوجوانان می شود (دوماس، الیسو ولف^۳، ۲۰۱۲). یکی از مسائلی که در هویت یابی نوجوانان دخیل است شیوه های فرزند پروری والدین می باشد. تربیت فرزندان یکی از وظایف دشوار پدر و مادر است. روان شناسان رشد از دهه ۱۹۲۰ به بعد علاقمند بودند بدانند که چگونه والدین، رشد اجتماعی و شایستگی را در کودکان پرورش می دهند یکی از نیرومندترین رویکردها در این زمینه مطالعه ای تحت عنوان شیوه های فرزند پروری^۴ است (دارالینگ^۵، ۱۹۹۹).

شیوه های فرزند پروری به عنوان مجموعه یا منظومه ای از رفتارها تعریف شده است که تعاملات والد - کودک را در طول دامنه گسترده ای از موقعیت ها توصیف می کند و فرض بر این است که یک جو تعاملی تأثیرگذار را بوجود می آورد (علیزاده و آندرایس^۶، نقل از محرابی، ۲۰۰۴).

اکثر محققانی که فرزند پروری را توصیف کرده اند به مفهوم "سبک های فرزند پروری دایانا بامریند" تکیه کرده اند. بامریند بر اساس تحقیقات خود سبک های تربیتی والدین را به سه دسته تقسیم کرده است: ۱- مستبدانه: صمیمیت اندک همراه با کنترل و انضباط سخت گیرانه. ۲- اقتدار - منطقی

¹ Erikson

² Rich & Schachter

³ Dumas, Ellis & Wolfe

⁴ parentig jniguesin

⁵ Darling

⁶ Andries

صمیمیت و محبت در عین اعمال کنترل. ۳- سهل گیرانه: رابطه گرم و صمیمی بدون کنترل و نظارت بر رفتار کودکان مطالعات و پژوهش های متعدد حاکی از نقش تعیین کننده و تأثیرات زودرس و دیررس سبک های فرزند پروری بر ابعاد مختلف سلامت روانی - رفتاری و اضطراب فرزندان در تمام طول زندگی شان می باشد (اسلیکر^۱، ۲۰۰۵).

شیوه های فرزندپروری عاملی تعیین کننده و تأثیرگذار است که نقش مهمی را در آسیب شناسی روانی و رشد کودکان ایفا می کند. بحث در مورد هریک از مشکلات فرزندان بدون در نظر گرفتن نگرش ها، رفتارها و شیوه های فرزندپروری والدین تقریباً غیرممکن است (علیزاده و آندرایس، ۲۰۰۲). طبق تحقیقات انجام شده شیوه های فرزندپروری مستبدانه، سهل گیرانه و بی اعتنا با اضطراب، ترس و رفتار ضداجتماعی در دوران نوجوانی و بزرگسالی رابطه دارد (هنری ماسن^۲، مترجم، یاسایی، ۱۳۸۰). فرزندان والدین مستبد معمولاً واپس زده و تهاجمی هستند و فرزندان والدین سهل گیر خیلی ناپخته اند و معمولاً پرجنب و جوش و عبوس و تهاجمی هستند (راتوس^۳، مترجم گنجی، ۱۳۸۸). یکی دیگر از متغیر های مرتبط با در هویت یابی نوجوانان از خود بیگانگی است. در مطالعات اندیشمندان مسلمان نیز همواره مفهوم «از خود بیگانگی» چه به صورت مفهوم منفی یا مثبت مد نظر بوده است اگر چه این مطالعات بیشتر در مورد جامعه و کمتر در مورد سازمان انجام گرفته است اما به راحتی و با استفاده از تفاسیر قرآن و سنت می توان آراء اندیشمندان و جایگاه آن را در وحی پیدا کرد. واژه «آلنوس» که در زبان فارسی غالباً به «از خود بیگانگی» ترجمه شده است، در فلسفه غرب سابقه طولانی دارد. ریشه این اصطلاح کلمه لاتین «آلیوس» به معنای «دیگر» است. بنابراین، «آلن» به معنای منسوب به دیگری است. از صفت «آلن» فعل «آلنته» ساخته شده است، به معنای «از آن شخص دیگر کردن» یا به عبارت واضح تر، «انتقال به غیر». سپس از این کلمه، اسم فعل «آلتین» به معنای «انتقال به غیر» (الیناسیون) ساخته شده است. مورد استعمال اصلی آن مناسبات حقوقی است به معنای سلب حقی از یک شخص و انتقال آن به شخصی دیگر. اما با گذشت زمان، این مفهوم آن قدر توسعه پیدا کرده، که در جامعه شناسی، روان شناسی و روان پزشکی، الیناسیون عبارت است از حالت ناشی از اختلال روانی یا به اصطلاح، «روانی» بودن (قبادیانی، ۱۳۷۹). البته این معنا نیز با مفهوم حقوقی کلمه ارتباط دارد؛ زیرا از یک سو بیمار روانی،

¹ Slicker

² Masen

³ Ratus

شخصی است که سلامت عقل خود را از دست داده است (عقل از او سلب شده است)، و از سوی دیگر قانون پاره ای از حقوق چنین شخصی را سلب می کند و به ولی یا وارث او انتقال می دهد. این همان مفهوم قضایی «حجر» است. بنابراین، «فرد الینه» از جهت قضایی معادل «محجور» خواهد بود. مفهوم از خودبیگانگی یعنی حالتی که در آن آدمی خود را در کارش شکوفا نمی سازد، بلکه خود را نفی می کند و به جای آنکه احساس خوشبختی کند و توان های فکری و جسمی خود را آزادانه گسترش نمی دهد، بلکه از نظر بدنی تحلیل می رود و به لحاظ فکری سرگردان می شود (مطهری، ۱۳۶۸). بنابراین محقق در پی پاسخ به این سوال است که آیا سبک های فرزند پروری والدین با هویت یابی و از خود بیگانگی دانش آموزان مدارس دولتی و غیر دولتی

ارتباط دارد و میتواند آن ها را پیش بینی کند؟ همچنین آیا فرزند پروری، هویت یابی و از خود بیگانگی در میان دانش آموزان مدارس دولتی و غیر دولتی متفاوت است؟

اهمیت و ضرورت پژوهش

اگر دوره ی نوجوانی بدون مشکل سپری شود، نوجوان به بزرگسال سالمی تبدیل خواهد شد و نقش بزرگسالی خود را خوب ایفا خواهد کرد، اما اگر در این گذر دشواری هایی به وجود آید، بهداشت روان نوجوان، از جاده ی اصلی منحرف و به بیراهه کشیده خواهد شد. برای تضمین بهداشت روانی، کسب هویت و استقلال، سالم ترین راه این است که روابط نوجوان با والدین دائمی و صمیمی باشد. به اعتقاد فایرکلوس^۱ (۲۰۱۲) هویت در محیطی شکل می گیرد که فرد در آن واقع شده است و همین هویت شکل گرفته پاسخی به محیط سازنده ی آن است. نوجوانانی که والدین خود را همیشه حاضر در صحنه می بینند و احساس می کنند که می توانند بر آن ها متکی باشند، بهتر رشد می یابند و روان سالم تری نیز دارند (لطف آبادی، ۱۳۸۵). با توجه به مطالب فوق، می توان پیش بینی کرد که از خود بیگانگی، ارتباط با همسالان، نفوذ والدین، شیوه های فرزند پروری بودن و سلامت روان رابطه ی جدی با هویت یابی فردی دانش آموزان خواهند داشت. با بررسی عوامل مؤثر بر هویت یابی فردی دانش آموزان، می توان اولویت ها و نیازهای آن ها را شناخت و رهنمودهای آموزشی را با این شناخت ها سازش داد و به دست یابی به تعریفی منسجم از خود، در دانش آموزان کمک کرد.

اهداف پژوهش

هدف (اهداف) پژوهش:

- ۱ - نقش سبک های فرزند پروری در پیش بینی از خود بیگانگی دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی
- ۱-۱ - نقش سبک فرزند پروری در پیش بینی مولفه بی هنجاری دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی
- ۱-۲ - نقش سبک فرزند پروری در پیش بینی احساس انزوای دانش آموزان مدارس دولتی و غیرانتفاعی
- ۱-۳ - نقش سبک فرزند پروری در پیش بینی ناتوانی دانش آموزان مدارس دولتی و غیرانتفاعی
- ۲ - مقایسه سبک های فرزند پروری در دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی
- ۲-۱ - مقایسه سبک فرزند پروری مستبدانه در دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی
- ۲-۲ - مقایسه سبک فرزند پروری آزاد منشانه در دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی

¹ Faircloth

- ۳-۲- مقایسه سبک فرزند پروری سهل گیرانه در دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی
- ۳- مقایسه از خود بیگانگی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس دولتی و غیر انتفاعی
- ۳-۱- مقایسه احساس ناتوانی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس دولتی و غیر انتفاعی
- ۳-۲- مقایسه بی هنجاری در دانش آموزان دبیرستانی مدارس دولتی و غیر انتفاعی
- ۳-۳- مقایسه احساس انزوا در دانش آموزان دبیرستانی مدارس دولتی و غیر انتفاعی
- ۳-۴- مقایسه هویت یابی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس دولتی و غیر انتفاعی

فرضیه ها:

فرضیه اصلی:

- ۱- سبک های فرزند پروری از خود بیگانگی دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی را پیش بینی می کند.
- ۱-۱- سبک فرزند پروری مولفه هنجاری دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی را پیش بینی می کند.
- ۱-۲- سبک فرزند پروری احساس انزوا دانش آموزان مدارس دولتی و غیرانتفاعی را پیش بینی میکند.
- ۱-۳- سبک فرزند پروری ناتوانی دانش آموزان مدارس دولتی و غیرانتفاعی موثر را پیش بینی میکند.

- ۲- بین سبک های فرزند پروری در دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی تفاوت وجود دارد.
- ۲-۱- بین سبک فرزند پروری مستبدانه در دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی تفاوت وجود دارد.
- ۲-۲- بین سبک فرزند پروری آزاد منشانه در دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی تفاوت وجود دارد.
- ۲-۳- بین سبک فرزند پروری سهل گیرانه در دانش آموزان مدارس دولتی و غیر انتفاعی تفاوت وجود دارد.
- ۳- بین از خود بیگانگی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس دولتی و غیر انتفاعی تفاوت وجود دارد.
- ۳-۱- بین احساس ناتوانی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس دولتی و غیر انتفاعی تفاوت وجود دارد.
- ۳-۲- بین بی هنجاری در دانش آموزان دبیرستانی مدارس دولتی و غیر انتفاعی تفاوت وجود دارد.
- ۳-۳- بین احساس انزوا در دانش آموزان دبیرستانی مدارس دولتی و غیر انتفاعی تفاوت وجود دارد.
- ۴- بین هویت یابی در دانش آموزان دبیرستانی مدارس دولتی و غیر انتفاعی تفاوت وجود دارد.

تعریف نظری و عملیاتی متغیرها

فرزند پروری

روش های فرزندپروری ترکیبی از رفتارهای والدین هستند که در موقعیتهای گسترده روی می دهند و فرزندپروری بادوامی را بوجود می آورند (برک، ۲۰۰۷). شیوه های فرزندپروری شامل دو معیار عمده هستند محبت و کنترل والدین. کنترل والدین آن دسته از رفتارهای والدین را شامل می شود که در خدمت جامعه پذیری (فرایند انتقال ارزشهای متقابل اجتماعی از والدین به فرزندان) کودک قرار دارد این امر به صورت توانایی والدین در اعمال رهنمود، ثبات، توانایی تحمل رفتارهای نامطلوب و استفاده از مشوق ها، تقویت ها نمود دارد. صمیمیت نیز شامل علاقه و مهربانی و عاطفه والدین می باشد (ظهیری زاده، ۱۳۹۰).

شیوه های فرزند پروری: در این پژوهش شیوه های فرزند پروری نمره ای است که آزمودنی در پرسشنامه شیوه های فرزند پروری بامریند کسب میکند. مقیاس اندازه گیری این متغیر فاصله ای است.

از خود بیگانگی

تعریف مفهومی از خود بیگانگی: ساترلند معتقد است که بیگانگی به معنی احساس بی معنا بودن زندگی، احساس جدایی از دوستان و بیزار بودن از ارزش های جامعه است (ابوالقاسمی و نریمانی، ۱۳۸۵). دارای سه مولفه است که عبارت است از:

- احساس ناتوانی: این انتظار یا احتمال در فرد که رفتارش تاثیری در تعیین پیامدهای مورد نیازش ندارد.

- بی هنجاری: وضعیت فکر و ذهنی است که در آن وضعیت، فرد تصور می کند تنها رفتارهایی او را به هدف نزدیک می سازند که مورد تایید جامعه نیستند.

- احساس انزوا: واقعیت فکری که در آن فرد احساس می کند به ارزش های موسوم در جامعه تعلق و وابستگی ندارد.

تعریف عملیاتی از خود بیگانگی: منظور از «بیگانگی از خود» در این پژوهش میزان نمره ای است که هر آزمودنی در پرسشنامه از خود بیگانگی دین کسب می کند. مقیاس اندازه گیری این متغیر فاصله ای است (ابوالقاسمی و نریمانی، ۱۳۸۵).

سبک هویت

تعریف مفهومی: مارسیا^۱ (۱۹۸۰: به نقل از خوش نسب، ۱۳۸۶)، هویت را به عنوان ساختار خود تعریف میکند، سازمانی پویا، خودساخته و درونی از سائق ها، توانایی ها و اعتقادات و تاریخچه زندگی، هویت ایجاد هماهنگی بین تصور فرد از خود و تصویری مورد انتظار از خودش است. هویت وابسته به گذشته تعیین کننده ی آینده است، چرا که در کودکی ریشه دارد و پایه ای است که وظایف زندگی آینده بر مبنای آن به ظهور میرسد (کروگر^۲، ۲۰۱۰).

^۱ Marciz

^۲ Kroger

سبک هویت اطلاعاتی: سبک هویت اطلاعاتی، از طریق برخورد با مسائل هویتی و موقعیتهای تصمیم گیری از طریق جستجوی فعالانه‌ی پردازش و ارزیابی اطلاعات مربوط به خود مشخص می شود برزونسکی، (۱۹۹۰).

سبک هویت هنجاری: از طریق به تعویق انداختن و اجتناب فعالانه از تصمیم گیری، شکل دادن تعهد و مذاکره هویت مشخص می شود. آن ها وظیفه شناس و هدفمند، اما بسیار ساختارمند هستند و در برابر اطلاعاتی که ممکن است با ارزشها و عقاید شخصی شان در تعارض باشند، بسته هستند. برزونسکی و کیتی، (۱۹۹۵).

سبک هویت سردرگم: افراد دارای وضعیت سردرگم از سبک پردازش هویت سردرگم- اجتنابی استفاده می کنند. آن ها سعی دارند از روبه رو شدن با مسائل و تعارضهای هویتی تا حد ممکن اجتناب کنند. برزونسکی و تیمبر، (۱۹۹۴).

تعریف عملیاتی: منظور از سبک هویت در این پژوهش نمره ای است که دانشجویان در پرسشنامه سبک هویت اریکسون بدست آورده اند.